

„Primorec“ izhaja vsakih štirinajst dni kot priloga „Soči“ brezplačno; drugače stane po pošti ali na dom pošiljan za celo leto 80 kr.; za tuje države več poštne stroški. „Soča“ z „Gosp. Listom“ in „Primorcem“ stane na leto 4 gld. 40 kr. — Uredništvo in upravnništvo je v Trzinu ulici (Mercato) 12, II.

Primorec

Domači oglasi sprejemajo se le iz narodnih krogov. Plačujejo se: za šestorostopno petit-vrsto enkrat 5 kr., dvakrat 9 kr., trikrat 12 kr., večkrat po pogodbi. Vsa plačila vrše se naprej. Posamične številke se prodajajo po 2 kr. Rokopisi se ne vračajo.

„Primorec“

izhaja vsakih 14 dni in stane za celo leto le

80 kr.

Kdor se naroči pa na „Sočo“, ki stane na leto 4 gld. 40 kr., dobiva brezplačno „Primorec“ in „Gospodarski List“. Zadnji sam stane pri c. kr. kmetijski družbi 1 gld. 20 kr.

Razgled po svetu.

Poroka v cesarski hiši.

Zadnji „Primorec“ je poročal o zaroki nadvojvodinje Margarite Zofije z nadvojvodo Albrehtom vrttembergskim. V soboto teden se je nadvojvodinja slovesno odpovedala vsem pravicam do avstrijskega prestola v navzočnosti cesarja, vseh vojvodov, ženina, dunajskega knezonadškofa, vrttembergškega poslanika, dvornih dostojanstvenikov, tajnih svetovalcev in ministrov. — Poroka vršila se je v torek teden. Ženin stopal je mej cesarjem in kraljem vrttembergskim k altarju, nevesta mej kraljico vrttembergsko in nadvojvodinjo Marijo Terezijo. Nevesta imela je belo faille-obleko s cvetkami marjetic in naranč, tkanimi iz srebra. Kardinal Gruscha, kateri je visoko dvojico poročil, stavil je običajna uprašanja in prosil nebeskega blagoslova novemu zakonu. Dvorni župnik Mayer poda poročencema prstana, katera sta drug drugemu nataknila. Po cerkveni poroki poljubila sta poročenca cesarju, kralju in kraljici vrttembergski roke. Spremistvo je potem čestitalo poročencema.

Cesarjevič Rudolf.

30. januarja je bila obletnica smrti cesarjeviča Rudolfa. Cesar in cesaričina - udova Štefanija sta bila pri tihi črni maši v dvorni kapeli. Cesar je ostal več časa pri sarkofagu (rakvi) v tihi molitvi. Nemško veleposlanništvo je na ukaz nemškega cesarja poslalo venec.

Slovenske gimnazije.

Poslanec Šuklje našteval je v proračunskem odseku državnega zbora znane naše zahteve glede na slovenske srednje šole. Naučni minister mu je odgovarjal v seji 24. januarja. Dejal je, da se je težko odločiti, ali kaže ustanavljati samostojne slovenske nižje gimnazije, ali pa na dosedanjih le slovenske paralele. Glede na slovenske paralele v Celju, dejal je Gauč, da je treba počakati, kakó se obnesó one v Mariboru, katerih četrti razred se je lani otvoril. Poročila o mariborskih paralelkah so sicer ugodna. Kar se pa tiče goriske gimnazije, naglašal je Gauč s posebnim poudarkom, da je razdelitev v tri oddelke težavna reč, ker bi se s tem ustanovile razmere, kakoršnih ni na nobeni drugi srednji šoli avstrijski.

Čudno, kakó more minister takó govoriti! Čemú pa potrebujemo v Gorici nemških paralel? Nemcev ni na Goriskem, torej jim tudi nemških šol ni treba. Oni Nemci pa, ki živé tu med nami, so po ogromni večini uradniki, ki jamljejo našim

domačim sinovom krah izpred ust. Te uradnike naj vlada pokliče tje kaj, kamor tičejo, a ne da se bo na nje še sklicevala kot na nepremagljivo oviro, vsled katere Slovenci in Italijani ne moremo dobiti srednjih šol v domačem jeziku!

Posl. Spinčić je v državnem zboru prav lepó govoril o žalostnih šolskih in drugih političnih razmerah med Slovenci in Hrvati. Njegov govor napravil je na zboru veliko velik utis, ker od tega, kar je povedal, ne da se odbiti niti pičice, a naštel je celo vrsto v nebó upijočih krivic. Njegov govor priobči v celoti prihodnja „Soča“.

Poljaki slavili so 21. t. m. jako tužno 30-letnico zadnjega poljskega ustanka. Ta dan so letos slavili posebno slovesno, ker letos je 100 let, ko je bilo poljsko kraljestvo drugič razdeljeno med Rusijo, Prusijo in Avstrijo.

V Dalmaciji čedalje bolj napreduje hrvaški živelj, italijanski se mu pa mora umikati iz vseh uradov in šol. Zadnje dni se je italijansčina pregnala tudi iz trgovinske zbornice špljetske, ki je sklenila, da bo odslej le hrvaški uradovala. — Kdaj bo pa naša slovensčina spoštovana pri trgovinski in obrtniški zbornici goriski? Ali ni sramota za nas, da v deželi, kjer živí dve tretjini Slovencev, je trgovinska zbornica v laških rokah?

Na južnem Tirolskem poganja neke vrste „patriotizem“ prav čudne sado-ve. Tamošnji Lahi ne morejo mirno spati, ako pri vsaki možni priliki ne kažejo, da njih misli in srca plavajo le tam doli v blaženi deželi citron in pomeranč, pelagre in polente. Takó n. pr. je imela mestna godba v Trentu obleko popolnoma po kroju vojaških godb italijanskih. Politična oblast se je konečno naveličala, gledati take očitne zausnice avstrijskemu čustvu, in prepovedala je nadaljno rabo one uniforme. Vodstvo godbe je potem uniformo nekoliko premenilo, a zopet le po nekem drugem vzorcu iz Italije. Zató je politična oblast prepovedala tudi to uniformo, katero imenuje v svojem odloku naravnost demonstrativno. — Takó bi trebalo stopiti političnim oblastnjem tudi drugod na noge, saj povsod, kjer stanuje italijanski živelj, vladajo enaki žalostni odnošaji, ki žalijo vsakogar, v katerem ni povsem zamrlo avstrijsko čustvo. Sicer pa: ako je vse to prav tistim, proti katerim je naravnost naperjeno, je — nam tudi.

Madjarska ljubezen do Slovakov. — L. 1896. hočejo Madjari proslavljati tisočletnico svojega bivanja na Ogerskem.

Način, kako nameravajo izvršiti slovesnost, je popolnoma primeren njih prirodu, če ni še hujši. Kakor so takrat napravili veliko škodo, kamor so prišli, vse razdirali in teptali, tako hočejo biti dosledni l. 1896. V dosedanjem boju zoper Slovake jim gre vse prepočasí; raznarodovanje mora iti hitrejšé, in za to so si izmislili sredstvo skoraj — peklensko. V novohradski župani-

ji so razpisali konkurz za nagrade tisočletnega jubileja, in sicer 1000 kron, 500 kron, dve nagradi po 400 kron, tri nagrade po 200 kron, šest nagrad po 100 kron in dvajset nagrad po 50 kron za one učitelje v novohradski županiji, ki bi do slovesnosti pomadjarili zgolj slovaške šole, ali one v občinah z večino slovaških prebivalcev. Pogoji so: Tekmovati sme: 1. vsak učitelj, ki deluje v zgoljslovaški občini ali v taki, kjer je večina slovaških prebivalcev v novohradski županiji; 2. ki govori z otroci od dne njihovega vstopa v šolo le v madjarskem jeziku ter jih privaja madjarske govornice; 3. kdor bi vero in cerkvene pesmi poučeval izključno v madjarsčini; 4. kdor z vsakim posameznikom svoje družine obučje po madjarski, kdor se trudi, da bo ljudstvo rabilo madjarsčino, in kdor doseže v tem oziru največji uspeh; 5. kdor se zaveže vzdrževati knjižnična pravila in kdor v poučevanju odraslih doseže največji uspeh. Da se bodo tudi otroci rajše učili, dobé tudi oni denarne nagrade, spominske podobice in knjige: šole dobé madjarske knjižnice. Prošnje se morajo doposlati do 15. dec. t. l. — Kaj bode iz takih otrok? Bodo li koristni udje človeške družbe, ko ne bodo znali ne svojega materinega jezika, ne madjarskega? Za to se Madjari prav malo brigajo, ker jim je le to na srcu, da bi mogli pokazati celému svetu kakó se množé!

Rume novice. — V Francoskem ministerstvu nastal je razpor. — Kraljica Natalija in Milan „slavni“ sta se spravila, ker drugače bi bil prestol njiju sina Aleksandra v resni nevarnosti. — V Napolju je vlada zaprla vseučilišče, ker so velikošolci prirejali izgrede za izgreedom. — Tudi v Palermu je vlada zaprla vseučilišče zaradi dijaških izgrede. — V Barceloni na Španjskem nastali so pretepi med liberalnimi in protiliberalnimi dijaki zaradi zgradbe protestantske cerkve. — Na otoku Havaj v Ameriki nastala je ustaja; kraljico so pregnali. Uporniki se hočejo združiti s severoamerikanskimi združenimi državami. — V Rimu je nenadoma umrla vojvodinja de Madrid. — Schmerling, bivši liberalni ministerski predsednik in predsednik najvišjemu sodišču, je na smrt bolan; mož je že jako star. — Ruski general Gurko je bil nenadoma poklican iz Varšave v Petrograd; on je upravitelj poljskih pokrajin. Ali se kaj kuha? — Novi knezo-nadškof olomuški dr. Kohn prisegel je v ponedeljek v roke cesarju. Posvečenje bo v nedeljo 5. t. m. —

Tudi Italija imá svojo „panamsko afero“, ki se po časopisih naziva „panamino“. V Italiji imá namreč šest bank pravico, izdajati bankovce. Pred kratkim prišla je pa „Banca romana“ na boben in pri tej priliki prišli so na sled velikanskim sleparjem. Banka je izdala namreč bankovcev za več sto milijonov lir preveč ter s tem ogoljufala tiste ki jih imajo zdaj v rokah. Zdi se, da je vlada že davno vedela za te sleparije, a ni imela toliko srčnosti

ali volje da bi stopila sleparjem na prste. Predsednika Taulonga in več uradnikov banke so zaprli. Taulongo je zagrozil, da po njem pridejo na dan take novice, katerim se bo čudil ves svet. — Ta škandalozna zadeva jako škoduje ugledu italijanske države.

Carjevič v Berlinu. — Kakor smo že naznanili, prišel je ruski carjevič v Berlin, da je bil navzoč pri poroki sestre nemškega cesarja. Pri zajutreku, ki je bil prirejen carjeviču na čast, napil je cesar Viljem carja Aleksandra v jako laskavih besedah; carjevič zahvalil se je bolj suhoparno. — Tudi pri tej priliki pokazal je nemški cesar, kakó visoko ceni prijateljske odnose z mogočno Rusijo. Ali se mu posreči, pridobiti njeno naklonjenost, je vsekakor veliko uprašanje.

Češko šolsko društvo. Matice šolska zbira letno za letom ogromne svote radodarnih doneskov. Povemo naj, koliko so lani nabrali posamezni mestni odseki in okraji, kakor je matični „Vestnik“ priobčil. Med mestnimi odseki stoji na prvem mestu odsek mesta Králj. Vinohradov z doneskom 5186 gld., odsek mesta Prage pa le z 1650 gld. Vzrok je ta, da izročajo člani svoje prispevke večinoma naravnost glavni blagajnici. Kar pa zadene posamezne okraje, stoji Praga na prvem mestu s 40.528 gld. Sploh se je nabralo po okrajih na Češkem 140.722 gld., na Moravskem 20831 gld., v Šleziji 2486 gld., po Avstrijskem 665 gld., po vnanjih deželah in posebno v Ameriki 4724 gld. Svota vseh darov znaša 167.000 gld. za leto 1892. Postranski prispevki niso uračunjeni. To je požrtovalnost!

Goriške novice

V goriških cerkvah se kar vse tré pobožnega ljudstva, kedar so slovenske propovedi. To dokazuje, koliko Slovencev biva v Gorici. — Te propovedi so: pri sv. Ignaciju na Travniku in pri sv. Vidu na Placuti vsako nedeljo ob 6. zjutraj; v semeniški kapeli vsako nedeljo ob 3. pop. (Pri takih prilikah je ta kapela veliko premajhna); pod Turnom (pri sv. Roku) vsako drugo nedeljo ob 6. zj.; na Kostanjevici pa le vsako prvo nedeljo meseca ob 5. popoldne.

Goriška ljudska posojilnica je imela v preteklem mesecu 3,602.40 gl. dohodkov ter 6,242.14 gl. izdatkov, tedaj 9,844.54 gl. prometa. Bilanca za lansko leto še ni popolnoma izvršena, vendar je že danes iz nje razvidno, da ima posojilnica že okoli 8600 gl. svojega premoženja. Posojilnica se nahaja v židovski ulici tik cerkve sv. Ivana. Uradne ure so vsako nedeljo, ponedeljek in četrtek od 11. ure naprej. Od hranilnih vlog plačuje posojilnica po $4\frac{1}{2}\%$.

Poslanec Šuklje se je v seji proračunskega odseka prav krepko potegnil za slovenske ljudske šole v Gorici. Povedal je čitateljem že znano zgodovino naših prošenj ter po vrednosti bičal ravnanje mestnega magistrata, ki je vso reč nalašč zavračeval. Očital je vladi, kakó ostra je bila, ko je naložila mestni občini ljubljanski, da mora ustanoviti nemške šole; enako naj bi storila zdaj proti občini goriškega mesta. — Minister je odgovoril, da je celo zadevo že parkrat priganjal in zatrdil, da se to uprašanje kmalu reši (To se je zgodilo. Glej naslednji članek).

Boj za slovenske šole v Gorici. — Od 3. avgusta 1891. je preteklo že poldrugo leto, odkar so slovenski stariši v Gorici

podali mestnemu magistratu prošnjo za ustanovitev slovenskih šol v Gorici. Toda mestni očetje so gluhi na to uho in so prošnjo vrgli pod klop ter mirnim srcem molčali, dokler jih višje šolske oblasti niso spomnile na njih dolžnost. Na to so začeli preudarjati, kakó bi bilo mogoče ono prošnjo povsem v nič deti; po znanem načinu so izértali nad polovico otrok in podpisov. — Ker pa slovenski stariši niso zajci, ki bi se dali oplasiti z vsakosenco, podali so novo prošnjo naravnost ministerstvu; a da bi kak hudomušnež zopet ne začel dvomiti o istinitosti podpisov, podpisali so to prošnjo pred c. kr. notarjem.

A tudi ta prošnja ni prišla dolgo časa v postavno obravnavo, kajti goriški magistrat se je upiral, kolikor je mogel; za vsak korak moral je dobiti po par krepkih pogonov od višjih oblastij. Konečno je dobil strog ukaz, da do konca januarja t. l. mora mestni zastop izreči svoje mnenje o prošnjah slovenskih starišev. — In to se je zgodilo, kajti zadnji dan januarja prišla je kot zadnja točka na dnevni red tudi ta naša šolska zadeva; zavlekli so torej, kolikor se je dalo. — Poročal je odvetnik in deželni odbornik dr. Verzeznassi, ki je konečno predlagal da: Pravni odsek, ko je slišal poročilo o vedno rastočih šolskih potrebah ter da premuogo italijanskih otrok ne hodi še v nikako šolo, dočim je za slovenske dobro poskrbljeno, ne spoznava potrebe, da bi se v Gorici ustanovile nove slovenske šole.

Na ta predlog je vse molčalo; grobna tišina vladala je po dvorani; oči vseh so bile uprte v tla: predlog pa je bil sprejet soglasno, niti eden ni imel toliko srca doslovenskih meščanov, da bi glasoval proti stavljenemu predlogu.

Mi smo že davno vedeli, kake misli so naši mestni očetje, kar nas pusti povsem hladne, kajti glavno besedo ima itak deželni šolski svet, za njim ministerstvo in konečno upravo sodišče, ki brez dvoma razsodi nam v korist, ako bo potreba. — Zdaj se bo ta zadeva hitreje razvijala, ker pojde po instancah z nekako določenimi termini ali dobami. Največja težava bila je ta, prisiliti prvo instanco (mestni zastop goriški ki velja toliko, kolikor pomnoženi okrajni šolski sveti), da se izreče o prošnjah. — Zastopnika starišev sta že obvestila deželni šolski svet o sklepu goriškega mestnega zastopa in prosila, da bi isti v prvi prihodnji seji postavil naše prošnje na dnevni red.

Da bo deželni šolski svet drugačnega mnenja nego naši premodri mestni očetje, o tem ne more biti skoro nikake sumnje, kajti za nas govori: šolski zakon, razsodbe upravnega sodišča v povsem enakih slučajih (n. pr. o prošnjah rusinskih starišev v Lovu) in zdrav človeški razum. Zató mirnim srcem pričakujemo sklepa velesl. deželnega šolskega sveta.

Dostavljamo pa le to še: Ako mestni očetje tožijo, da so šolske potreščine že grozovito narasle, zakaj vzdržujejo 7 otroških vrtov na mestne stroške? Kakó pride mesto do tega, da vzdržuje otroške vrte? Proč z njimi in ustanovite zadostno število šol, kakor zahteva postava!

Pomlad. — Iz Grojne pri Gorici nam prihajajo vsako leto prve vesti o blizajoči se spomladi. Tudi letos so tamkaj našli že 26. jan. prve zvončke.

Nov poštni urad Sv. Križ.-Cesta blizu Ajdovščine začel je poslovati 1. t. m. — Pri novem poštnem uradu v Rubijah (Sovodnjah) zasledili so grozen nered, ki je

nastal vsled nespretnosti poštarice. Posebna komisija je vse zmešnjave zopet uredila. Začasno vodi ta urad g.čna Pavla Pavlica iz Gorice.

Zopet otrok zgorel! — Danes teden je posestnik Prinčič v spodnjem Cerovem pustil na ognjišču pri ognju dveletno Terezko ter šel na dvorišče po drva. Otrok se je približal ognju in obleka se je unela. Ko se je nesrečni oče vrnil, bilo je že prepozno, ker deklica je bila po trebuhu, po prsih, vratu in glavi takó grozno ožgana, da je kmalu umrla za opeklinami. V ponedeljek je šla v Cerovo sodnijska komisija, da je preiskala celo zadevo; oče bo gotovo po vrhu še kaznovan. — Vedno in vedno ponavljajoče se nesreče morale bi vendar spametiti stariše, da nikdar ne pusté otrok samih blizu ognja. Previdnosti ni nikoli preveč.

V Grgarju bodo 9. t. m. občinske volitve. Zdi se, da letos ne pojde vse takó gladko, kakor druga leta. — Iz iste županije nam poročajo, da so v Ravnici deli že štiri fante pod ključ zaradi pijančevanja in razsajanja.

Iz Št. Andreža se nam poroča. V zadnjem „Primorcu“ sem bral, da ste imeli v Gorici v soboto 14. januarja ob 7. uri zjutraj mraza skoraj 11° C. Ni čuda. Saj smo ga imeli mi, ki stanujemo komaj pol ure od Gorice, in scer na južni strani, zjutraj ob 7 $\frac{1}{2}$ celih 13° R. Naši ljudje ne pomnijo še takega mraza. Naslednje dni je mraz nekoliko odjenjal, vendar smo imeli zjutraj navadno 6 do 7° R. Marsikateremu kmetu je pomrznil semenski krompir, da ne bo imel kaj saditi. Vsled dolgotrajne suše in zmrazali so se nam vsi vodnjaki posušili. Po vodo moramo hoditi na Sočo ali pa v Gorico. Bog nas varuj ognja v takem času!

Vipavska železnica. — Na naš zadnji sestavek pod tem naslovom oglasil se je rodoljub z Vipavskega, ki pravi, da Vipava ni še nikdar toliko narasla, da bi mogla škodovati onej železniški progi, katero so inženirji merili. — Zopet drugi so nam pisali, da v tem uprašanju ne bo mogoče ustreči vsem Vipavcem, ker vsakdo bi rad imel železnico pred pragom, kar se pa ne more zgoditi. — Mi dostavljamo k temu, da merodajne oblasti gotovo vse natančno preiščejo, predno se odločijo za to ali ono progo.

Pet podgorskih mladeničev, ki so 29. nov. 1891. pretepli iz Ločnika vračajoče se Legovce, pridejo pred porotnike, kakor je razsodilo goriško okrožno sodišče. Pritožbo ničnosti je najvišje sodišče ovrglo. — Najbrž se obravnava ne bo vršila pred porotniki v Gorici, ker lahonski časopisi so preveč razburili javno mnenje proti Podgorcem. — Tudi Stolfo preišče še en zdravnik, ali je res izgubil oko ali ne.

Sv. Gora pri Gorici. — Kateremu Slovencu ni znana sloveča božja pot na sv. Goro pri Gorici? Ni ga skoraj vernika na Primorskem in Kranjskem, da ne bi bil gori vsaj jedenkrat v svojem življenju. To slovečo božjo pot obišče vsako leto prav mnogo romarjev, kateri ne pridejo samo s Primorskega, ampak tudi iz bližnje Benečije in s Kranjskega. Tudi lani bilo je na sv. Gori prav mnogo romarjev, kajti samo obhajancev bilo je okoli 45.000. Že nekaj let sem obiskuje vedno več romarjev slovečo božjo pot, da iščejo pomoči pri kraljici nebes in zemlje. Da pa prihajajo vedno več, je zasluga veleč g. Lovra Rutarja, vodje svetišča, kateri skrbi posebno za to, da ima vedno dosti spovednikov. Posebno preteklo leto bilo je svetišče dobro preskrblje-

no s spovedniki, kajti vsako nedeljo jih je bilo najmanj pet, ob sobotah pa so pomagali še nekateri bližnji duhovniki. — To leto pripelje gotovo še več romarjev, kajti letos obhajala se bo stoletnica, odkar se je romarska cerkev zopet odprla po smrti cesarja Jožefa II. — Ko se je obhajala 29. septembra 1843. enaka petdesetletnica, prišlo je neštevilno pobožnega ljudstva na sv. Goro, posebno pa se je odlikovala goriška gospoda s svojo meščansko gardo. Od istega časa priroma na dan sv. Mihaela (29. sept.) vsako leto mnogo Goričanov na sv. Goro. — Kakor se sliši, bode se ta stoletnica slovesno praznovala. — Sv. Gora nam priča, da je versko mišljenje pri našem ljudstvu globoko ukoreninjeno.

Vinarsko društvo v Tomaju na Krasu imelo je 15. dec. občni zbor. To društvo je ustanovil veleč. g. dekan Golmajer koncem l. 1891.; pravila so bila potrjena 16. febr. 1892. — Društvo ima svoj vinograd, ki meri čez 5000 m²; dve petini prostora sta zasajeni z žlahtnimi trtami, ostale tri petine pa se posade z ameriško „riparijo“, da začne društvo uspešen boj proti trtni uši. — Jako hvalevredna je dalje misel, da bi se v tem društvu osnovala tudi majhna posojilnica. Srčno na delo! — Društvo šteje že blizu 70 udov. Letni donesek znaša 3 gld. poleg pristopnine 50 kr. Mlademu društvu želimo obilo uspeha!

Iz Tolmina nam poročajo o jako pametnem sklepu tamošnjega občinskega starašinstva, namreč, da odslej bodo morali vsi godci brez razločka plačevati neko denarno takso. Doslej so bili „harmonikarji“ prosti takega davka, a z naprej bodo morali tudi oni prositi pri županstvu ter tudi nekaj plačati za „godčevsko dopustilo“. Prav tako!

Na Nabrežini se je pred kratkim časom ustanovilo novo pevsko društvo „Nabrežina“, ki je v nedeljo priredilo že prvo veselico v dvorani župana g. Tanceta. Dvorana je bila natlačena z domačim občinstvom in tujimi gosti iz okolice ter iz Sežane, iz Trsta, iz Devina in celo iz Gorice. Pevski zbor pel je sedem pesmij pod strokovnjaškim vodstvom gosp. Jos. Černeta; dovršil je svojo nalogo tako izborno, in s tako lehkotno preciznostjo, da je po vsaki pesmi nastala med poslušalci tolika viharost v pohvali, dokler se pesmi niso ponovile. Navzoči so bili mnogi strokovnjaki v glasbi in pevovodje, ki so bili enega mnenja, da pevski zbor „Nabrežina“ je prvi na Goriškem. To je pač jako vspodbudilna sodba za vrle Nabrežince ter najodličnejša pohvala vrlega pevovodje g. Černeta. — Tudi igra „Brati ne zna“ se je prav dobro sponesla; zbudila je obilo smeha in prijetne zabave. — Nabrežinci: naprej! Na bregu Adrije ste, varujte jo!

Iz Kanala nam poročajo: „26. jan. je bil prijtek sodišču kaznovan s 5 dnevi zapore ali 25 gld. globe zaradi obrekovanja tuk. lekarničar. — Lah Passagnoli; obrekoval je 82-letnega starčka J. Černoviča, da je v mladosti denar kradel. — Čuden možicelj, ta Passagnoli! Ko je Černovič bil mlad, P. še rojen ni bil, njegovi stariši pa so bili kdo vé kje na Laškem.“

Lovski tat. — S čepovanske planote nam poročajo: I. M. iz Poštalešel je na srne. Pri tem opravilu ga je zasačil c. kr. gozdar. I. M. je skušal umakniti se, a ni šlo. Moral je puško odložiti. Vrh tega bo sledila še kazen. — Kdor nima pravice, naj ne hodi na lov!

Laška vina. — Tržaški „Mattino“ priobčil je iz Červinjana dopis, ki nenavadno poveljuje, znano vinsko klavzulo v tr-

govinski pogodbi z Italijo. Pravi, da doslej se tamkaj ni prodala niti kapljica laškega vina, ker ga naši ljudje ne marajo. Lani je padla cena našemu vinu vsled bojazni pred laškim vinom, letos pa se je strah že polegel in naša vina se prav dobro prodajajo. Kupci dohajajo z Beneškega, ki plačujejo vino do 17 gld. Tudi na južnem Tirolskem so zadovoljni z vinsko klavzulo, ker prodajajo vino v Italijo. — Komu naj človek veruje?!

Prazgodovinska grobišča. — Čitateljem našim je gotovo že znano, da pri sv. Luciji in pri Kobaridu se nahajajo grobišča onih ljudstev, ki so živela v teh krajih pred Kristusom. Grobišča se zdaj prekopujejo, vse znamenitosti pa, ki se dobivajo poleg sežganih človeških ostankov, pošiljajo se v muzeje v Gorici, v Trstu in na Dunaju, kjer jih lahko vsakdo vidi. Najmarljivejši raziskovalec je učeni g. dr. Karol pl. Marchesetti, ravnatelj tržaškega prirodosnega muzeja. Ta gospod je poročal v nedeljo v tržaškem „Jadranskem prirodosnem društvu“ o svojih predzgodovinskih najdbah pri Kobaridu. Poročilo je bilo sprejeto z živahno pohvalo vseh navzočih društvenikov.

Nova posojilnica. — V Cerknem se posvetujejo o ustanovitvi nove posojilnice. Ker je na Goriškem še primerno malo takih koristnih zavodov, je le želeli, da se skoro ustanovi nova posojilnica.

Osepnice ali maruskje imajo tudi na Grahovem; veliko otrok je že zbolelo. Huda zima pospešuje bolezen.

Trst in Istra

Zadnji „Primorec“ je dal s svojo kratko obrambico g. posl. Iv. Nabergoja povod ostrej polemiki med „Edinostjo“ in „Sočo“. Kdor je čital našo obrambo, čuditi se mora, da se je sploh kdo mogel oglašati proti njej; zato obžalujemo, da se je radi nje začela povsem nepotrebna polemika, ki dokazuje: da Slovenci ne moremo živeti brez ravsa in kavsa. „Ed.“ naj bi bila mirno in stvarno dokazala, da nimamo prav, pa bi bilo mir besedij. Da se je „Ed.“ zaradi našega članka prav sovražno postavila proti „Soči“, ni bilo modro.

Tržaško mesto še vedno nima vodovoda, dasi so mestni očetje zapravili že lepo število tisočakov za neskončna preiskovanja. Tudi v zadnji seji mestnega zastopa je prišel v razgovor načrt tvrde Geinringer-Cecconi, a sklenilo se ni ničesa. Preiskovalo se bo torej dalje, tisočaki se bodo žrli, a vode še dolgo ne bo. Tako je gospodarstvo povsod, kjer imajo vajeti v rokah laški ru-dečkarji.

Propad Trsta čutila bi cela država. Zato so začeli razni krogi resno preudarjati, kakó bi se dalo pomagati pojemajoči trgovini tržaškega mesta. Celó poljski klub naše poslanske zbornice se zanima za to uprašanje. Poslanec Kozłowski je namreč zahteval, naj bi se storilo vse potrebno, da bi Trst mogel v vsakem oziru tekmovali s Hamburgom. V ta namen trebalo bi v prvi vrsti podržaviti južno in severno železnico. — Dal Bog, da bi država nekaj storila v tem oziru!

Istrska vina. — Iz Istre prihajajo glasovi, da je tamkaj vina veliko, kupcev pa prav malo. Posebno v koperskem okraju se vinogradnikom hudo godi, ker v poprejšnjih letih so prihajali tje kaj po vino Kranjci, katerih pa letos ni. Zato prete tamošnjim prebivalcem prav hudi časi, ako se vinska

kupčija ne obrne na bolje. — Taki so nasledki zloglasne vinske klavzule v trgovinski pogodbi z Italijo, če tudi jo nekateri Furlani v červinjanskem okraju na vso moč hvalisajo. — Tudi našim Bricem se letos slabo godi, ker ni od nikoder vinskih kupcev.

Med istrskimi Slovenci začela je „Lega Nazionale“ svoje hujskarije najprej v miljskih hribih za Trstom. Ustanovila je namreč tamkaj laško šolo ter zgradila lepo šolsko poslopje. Toda storila je to na takem kraju, da zahajajo v ono šolo skoro sami laški otroci tamkaj naseljenih ribičev. Slovenskih otrok se ni upisalo niti 20, a še ti ne hodijo radi v „Legine“ šolo in izostajajo. Tudi stariši so začeli spoznavati, da otroci se v laški šoli nič ne naučijo, zato pošiljajo svoje otroke čedalje bolj v slovensko šolo na Plavje, če tudi je tje kaj dalje. Upajmo, da počasi vsak Slovenec spozna, kakó potrebno je, da njegovi otroci hodijo le v slovensko šolo, potem bodo brezuspešni vsi napor nemških in laških šolskih društev, ki prežé na našo slovensko mladino.

Ostala Slovenija

Kranjsko. — Okr. šol. nadzornik Jeršinovič v Crnomlju dobil je zlat križec za zasluge. — *Stekel pes* ugriznil je v Dragi pri Višnjigori nekega rezervista. — *Koze ali runje* zanesle so se s Hrvaškega v metliški okraj; zbolelo je že veliko ljudi. — Davica hudo gospodari v brdskem okraju na Gorenjskem. — Čitalnica v Šiški pri Ljubljani bo imela 5. t. m. veselico, pri kateri se bo predstavljala opereta „Odvetnika“. — *Boročniški nadučitelj* g. Papler padel je takó nesrečno, da si je zlomil nogo. — V *deželnem gledališču* hočejo predstavljati svetovno znano italijansko opero „Cavalleria rusticana“. Dvomimo, da bi bilo pri sedanjih razmerah to mogoče. — *Osepnice* prav hudo razsajajo v kranjskem okraju; zbolelo je že do 1000 otrok, umrlo jih je okoli 50. — Dr. Jernej Zupanc, c. kr. notar in vrl rodoljub v Ljubljani, bil je odlikovan z vitežkim križcem Fran-Josipovega reda. Častitamo. — „Matica Slovenska“ je izgubila svojega vrlega predsednika prof. Jos. Marna, katerega so v nedeljo položili v hladni grob. Več o tem poroča današnja „Soča“ v podlistku. — V Golu pri Studencu nastal je ogenj v šolskem poslopiju. —

Koroško. — Pri Kodašah je 12-leten dečko zasmodil Holarjev skedenj. — Bik je umoril pijanega hlapca blizu Dravograda. — V Ločah pri Beljaku so dobili pošto. — Posojilnica v Prevaljah je bila ustanovljena še le 13. jun. 1892. in je imela do konca leta 39.270 gld. prometa. Korošci se gibljejo! — V pliberški je čí je neki Fr. Kovač nalašč požgal vse postelje, da bi dobil več kazni, ker se mu ni ljubilo iti na svobodo. V ječi je z vsem preskrbljen, mislil si je. Potepuh! — Celovški mesar Velbič, je zaklal nenavadno velikega ovna, ki je tehtal 181 kilov. — V Lipalji vesi je umrl župnik č. g. dr. Mat. Lutman iz Št. Andreža pri Gorici. — V Črni bodo kmalu občinske volitve. Slovenci se pridno pripravljajo, nemškutarji pa silovito agitujejo in z denarjem lové volilce v svoje mreže. Kakor povsod! Nasprotniki imajo denar, podkupujejo revnejše slovenske volilce, pa se potem še bahajo s takimi sramotnimi zmagami!

Štajersko. — Volitve v okrajni zastop celjski bodo 16., 17. in 18. t. m. Od l. 1888. ima v tem zastopu večino narodna stranka, ki ostane tudi z naprej na krmilu,

ako pridejo vsi slov. volilci I. razr. volit. Nemškutarji se silno napenjajo, da bi zmagali v I. razredu. — Učeni Stajerski rojak dr. Vatr. Oblak je nekoliko zbolel; zdravi se doma v Celju. — Podpiralna zaloga slov. vseučilišnikov v Gradcu je imela lani 2043 gld. dohodkov; podpiranih je bilo 31 slov. vseučilišnikov. — Tudi na Stajerskem so imeli nesrečo v premogokopu pri Škali. Vsled razpoka podzemeljskih plinov so bili ubiti 4 delavci, pet je težko in pet lahko ranjenih. — Pri Celja trčila sta dva vlaka; več vagonov je poškodovanih, ljudij pa k sreči nihče. — Tatovi so izpraznili cerkveno pušico pri sv. Barbari v Halozah. — V Marenbergu so izvolili grozno nemškutarskega okrajnega načelnika, katerega pa cesar ni potrdil. — Iz Lembaha je šlo 62 rodbin v Ameriko.

Raznoterosti

Srečke na obroke. — Slovenski časniki pri vsaki priliki svariijo ljudstvo pred sleparskimi agenti, ki prodajajo razne srečke (loze) na obroke. Škoda pri takej kupčiji je neizogibna, zlasti pri vseh ogerskih srečkah. Tako blago že samo na sebi za določeno ceno ni nič vredno, a na obroke se še po dvakrat in trikrat preplača. Pustite zategadel take srečke, agentom pa pokažite duri, ako pridejo k vam. — Tržaški magistrat je te dni opozoril prebivalstvo, da je prepovedano prodajanje srečk in drugih vrednostnih papirjev na račun ogerskih bank; pa tudi prodajanje v Avstriji dovoljenih papirjev je dopuščeno samo pod določenimi pogoji. Osebe ki niso pooblašene za tako kupčijo s srečkami in vrednostnimi papirji, bodo kaznovane z denarno globo ali pa z zaporom. — To je jako pametna naredba!

Zima v Italiji. — Poročali smo že na kratko, da je letos izredno huda zima po vsej Italiji. Dohajajo npr. neverjetna poročila. V Modeni zapadel je sneg dva metra visoko, v Bologni ga je tudi nad meter. Po vsej Rivieri, kjer je sneg skoro nepoznana stvar, ga je letos obilo. Pozeblo je mnogo pomerančev in limonovih dreves ki so zdaj bila v cvetju. V Reggio v Kalabriji udrli sta se vsled snega dve strehi in zasuli tri osebe. V Neapolju zmrznul je neki berač blizu kavarnе Piedigrotta. Iz Florence se poroča, da je Arno zamrznul in da je na ledu precej visoko snega. Tudi v Rimu snežilo je precej izdatno. V Siciliji trpeli so vsled nenavadnega mraza vinogradi in olivni vrtovi silno veliko škodo.

Pazljiva botra. — V Kresnicah na Ogorskem peljali so se h krstu. Ker je bil hud mraz napila sta se botra, ki sta imela otroka na vozu, žganja. Še le ko so prišli do cerkve, zapazila sta, da sta mej potom izgubila otroka. Našli so sicer ubozega otročiča, a bil je na cesti leže zmrznul. Mesto krsta imeli so torej pogreb.

Slon in železniški vlak. — Na tir neke indijske železnice zašel je velik slon. Ko začuje za saboj hropenje železniškega stroja, obrne se in zaleti proti namišljenemu nasprotniku. A boj bil je le kratak, stroj razmetaril je slona, katerega so delavci potem zvalili z železniškega nasipa. Druga nesreča se ni pripetila in je bil stroj le malo poškodovan, akoprav je bil slon jako velik in je tehtal kakih 4000 kilogramov.

Demanti v južni Afriki. — V minolemu letu izkopalo se je v južni Afriki neobdelanih demantov v vrednosti nad 60 milijonov

goldinarjev. Stroški za pridobivanje so znašali okolo 20 milijonov gold.

Bolgarske železnice se bodo gradile s posojilom, katero se yzame v to svrhu. Proga Sofija-Pernik-Küstendil se je že pričela graditi in bode velike narodnogospodarske važnosti, ker so okolu Pernika bogati premogokopi, iz katerih se bode premog lahko izvažal na razne kraje.

Italijanskega vina se je prve tri mesece, odkar se je znižala uvoznina na škodo domačih vinorejcev, uvozilo v našo državo 412.381 hektolitrov.

Sibirska železnica. — Rusija potrebovala bo to leto 81 milijonov rubljev kot izredno potrebnost za gradbo železnic, v prvi vrsti Sibirsko proge.

Nevarna razvada je nove raue pokrivati s pajčevino. S to stvarjo se prav lahko kri zastrupi. Nedavno je umrl na Nemškem neki vrtnar, ker je globoko urezo na roki obvezal s pajčevino.

Kako pomagati, da so glaži na svetilnicah bolj trpežni? Znano je, kako slabi in krhki so večkrat glaži na svetilnicah. To izvira baje odtod, ker so se novonarejeni premalo shladili, ter so kakor bi bili skaljeni. Temu še pomaga, ako denemo novi glaž v lonec in ga prekuhamo. Poskusite, gospodinje, morda se tega ne bodele ke-sale.

Izdajatelj in odgovorni urednik Andrej Gabršček
Tiska A. M. Obizzi v Gorici.

Svoji k svojim!

Važno „Za kmetovalce in vrtnarje“

Prav izvrstno semensko čebulice (300—400 glavic na 1 kg.), ktera je neobčutljiva proti mrazu, in vzraste prav velika, prodaja poš. povz. po 40. kr. kg. **Alojzij Bratina**, grajski okrbnik v Dubrovniku (Dalmacija).

Tiskarna

Ant. M. Obizzi-ja

priporoča se slov. občinstvu za vsakovrstna dela, ki spadajo v tiskarsko stroko. V zalogi ima vedno vse tiskovine za duhovske, županske in druge urade. Cene zmerne. Ceniki vsakemu na razpolago.

Peter Birs

gostilničar pri veliki cerkvi
(Corte Caravaggio št. 4)

priporoča sl. občinstvu izborna domača vina, vedno dobro sveže pivo, domačo kuhinjo; postrežba točna.

Anton Obidič

čevljar

v Semeniški ulici št. 4.
se priporoča Slovincem
v mestu in okolici za
blagohotna naročila.

Jožef Novič

krojač

v Gosposki ulici št. 13.

Jos. Fon

krčmar

pri solkanski mitnici na
desni Soči toči izborna
domača vina.

Anton Zagorjan

v Zvezdi v Ljubljani
(v hiši „Matiče Sloven-
ske“) ima prodajalnico
šolskih in drugih knjig
ter vseh šolskih in pisar-
niških potrebščin.

Adolf Hauptmann

tovarna

oljnatih barv, firnežev, la-
kov in kleja v Ljubljani,
ob vogalu Reseljeve ceste
št. 41 v lastni hiši in fili-
jalu: Slonove ulice št. 10-12.

Jernej Kopač

na Solkanski cesti 9.

izdeluje
vsakovrstne vošene sveče,
in vseh vrst medeno pecivo
V Gorici prodaja te
sveče trgovec
A. Urbančič v Gosposki
ulici. — Prodaja jih tudi
Karolina Riesner v
Nunski ulici, ki izde-
luje in prodaja tudi
mrtvaške vence, cvetlice
in druge podobne reči.

Ivan Druffa

na Travniku
ima bogato zalogo vsa-
kovrstnega

USNJA
ter raznega orodja in
potrebščin

za čevljarje
Prodaja na drobno
in na debelo.

Ivan Reja

krčmar „Alla Colomba“
za veliko vojašnico
na desnem voglu v ulico
Morelli, toči domača
vina in ima

OMAČO KUHINJO
Cene prav zmerne

Anton Jerkič

fotograf v Gorici
v ulici sr. Klare.

Ivan Howanski

čevljar

preselil se je v Raštelj
št. 23. I. nad.

Ivan Kavčič

veletržec na Kornu
ima zalogo

STEINFELDSKEGA PIVA.

v sodčih in steklenicah
ter

žita, moke in otrobij.

Staroznano gostilnico

„pri Lizi“
v Kapucinski ulici
(Rabatišče) št. 2 ima
zdaj v najemu

Franc Bizjak,

ki toči izborna in narav-
na vina, ima dobro
domačo kuhinjo ter sobe
za prenočišča. Cene so
zmerne. Tukaj je
shajališče Slovencev iz
spodnje Vipavske doline.

Antón Fon

v Semeniški ulici
ima prodajalnico vsako-
vrstnih klobukov in kap
ter

gostilnico.

Toči vedno dobra in
naravna vina.

Franc Jakil

na sredi Raštelja št. 9
ima

ZALOŽNICO USNJA,
katero prodaja na drob-
no in na debelo.

Društvena krčma

Rojanskega posojilnega in
konsumnega društva, po-
prej Pertotova, priporoča
se najtopleje slavnemu ob-
činstvu. Točijo se vedno
izborna domača okoličana-
ska vina.

I. Cej

gostilničar
v Židovski ulici št. 5 toči
naravno brsko vino.

A. Howanski

na Travniku št. 2
prodaja koške, pletoničice
itd. na drobno in na debelo.

Ant. Trebše

gostilničar
proti novemu mostu v
Hvalovi hiši št. 12 toči
dobra domača vina in pivo.

Prodajalnica

in zaloga jestvin
„Rojanskega posojilnega in
konsumnega društva“, vpi-
sane zadruge z omejenim
poročtvom v ulici Belve-
dere št. 3, bogato založena
z jedilnim blagom razne
vrste in po nizkih cenah
se priporoča kupovalcem v
Trstu in z dežele.

Anton Koren

trgovec poleg gostilne
„pri zlatem levu“ (al
leon d'oro) v Gosposki
ulici, prodaja razno lon-
čarsko porcelanasto in
stekleno blago, reže in
vklada šipe v okna,
reže in napravlja okvirje
za zrcala in podobe.

Martin Poveraj

civilni in vojaški krojač
v Gorici, priporoča
svojo veliko zalogo bla-
ga za vsak stan, kakor
tudi gotovih oblek. Da-
lje: strajce, spodnje
hlače, zavratnice, civil-
ne, vojaške in uradniške
ovratnike, sablje z vso
opravo, zlate in srebrne
zvezde, skratka: vse, kar
je potrebno za gospodo
vsakega stanu. Obleke
po naročilih izdeluje
točno in po zmernih
cenah.

Ivan Dekleva

veletržec z vinom v Gorici
ima v svojih založnicah
vedno na izbiro vsa-
kovrstna

domača vina
bela in črna istrijanska
ter
bela dalmatinska.
Pisarnica se nahaja
v Magistratni ulici.

Prodaja na debelo

Ant. Kustrin

v hiši dr. Lisjaka v
Gosposki ulici št. 23, ima

prodajalnico

za kavo, sladkor, moko,
olje, riž in vsakovrstne
jestvine na drobno in
na debelo. Zunanja naro-
čila se točno izvršujejo.